

„Włączenie wyłączonej – aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy”
Nr projektu: POWR.02.06.00-00-0065/19

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

RAPORT Z TESTOWANIA Instrumentu „Nowe miejsca pracy - wsparcie w podjęciu zatrudnienia”
w programie „Włączenie wyłączonej – aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy”

Instytucja organizująca nabór:

Polska Organizacja Pracodawców Osób Niepełnosprawnych

00-676 Warszawa, ul. Marszałkowska 55/73 I.61

Lipiec 2023 roku

Projekt partnerski

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

„Włączenie wyłączonej – aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy”

Nr projektu: POWR.02.06.00-00-0065/19

Spis treści

1. Instrument „Nowe miejsca pracy - wsparcie w podjęciu zatrudnienia”	3
1.1. Pojęcia	3
1.2. Cel instrumentu	4
1.3. Odbiorcy Instrumentu	4
1.4. Założenia instrumentu (skrótowy opis instrumentu)	4
1.5. Umieszczenie instrumentu w systemie prawnym	6
1.6. Podsumowanie procesu testowania Instrumentu (wnioski, rekomendacje)	7
1.7. Mocne strony Instrumentu	8
1.8. Wyzwania związane z wdrożeniem Instrumentu	9
2. Rekomendacje po zakończeniu procesu testowania Instrumentów	10

Projekt partnerski

„Włączenie wyłączonej – aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy”
Nr projektu: POWR.02.06.00-00-0065/19

1. Instrument „Nowe miejsca pracy - wsparcie w podjęciu zatrudnienia”

1.1. Pojęcia

- a) **Projekt** - „Nowe miejsca pracy - wsparcie w podjęciu zatrudnienia”.
- b) **Raport** – Raport z testowania Instrumentu „Nowe miejsca pracy - wsparcie w podjęciu zatrudnienia”.
- c) **Instrument** - Nowe miejsca pracy - wsparcie w podjęciu zatrudnienia.
- d) **Wnioskujący** – pracodawca składający dokumenty aplikacyjne w ramach przedmiotowego naboru.
- e) **Uczestnik Instrumentu** – pracodawca biorący udział w testowaniu instrumentu „Nowe miejsca pracy - wsparcie w podjęciu zatrudnienia”.
- f) **Podmiot udzielający wsparcia** – Polska Organizacja Pracodawców Osób Niepełnosprawnych (POPON).
- g) **Pracodawca** – jednostka organizacyjna, również nieposiadająca osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudniają one pracowników (osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, spółdzielczej umowy o pracę, powołania, mianowania lub wyboru).
- h) **Przeciętne wynagrodzenie** – oznacza przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w III kwartale roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o wsparcie w naborze do instrumentu „Nowe miejsca pracy - wsparcie w podjęciu zatrudnienia”.
- i) **Pracodawcy tworzący sektor finansów publicznych** – podmioty wymienione w art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.).
- j) **Przystosowane stanowisko pracy osoby niepełnosprawnej** – oznacza stanowisko pracy, które jest oprzyrządowane i dostosowane odpowiednio do potrzeb wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności pracownika niepełnosprawnego.
- k) **Osoby niepełnosprawne ze schorzeniami specjalnymi** – osoby niepełnosprawne, którym orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję oraz niewidomi.
- l) **Niewidomi** – osoby niepełnosprawne legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności z symbolem przyczyny niepełnosprawności 04-O.
- m) **Ustawa o rehabilitacji** - ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 100, z późn. zm.).

„Włączenie wyłączonej – aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy”

Nr projektu: POWR.02.06.00-00-0065/19

1.2. Cel instrumentu

Instrument przewiduje udzielenie wsparcia osobom niepełnosprawnym w podjęciu zatrudnienia na rynku pracy poprzez:

- zwiększenie atrakcyjności tworzenia nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych;
- niwelowanie kosztów organizacyjnych i środowiskowych związanych z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych.

Instrument gwarantuje obligatoryjne środki na **utworzenie nowego stanowiska pracy, jego przystosowanie oraz wdrożenie i wsparcie osoby niepełnosprawnej w miejscu pracy**. Realizacja Instrumentu polegającego na tworzeniu nowych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami zapobiega wykluczeniu z rynku pracy, osób z niepełnosprawnościami. Umożliwia także pracę wraz z możliwością uzyskania przez pracowników niepełnosprawnych wsparcia w zakresie przystosowania i wyposażenia stanowiska pracy.

1.3. Odbiorcy Instrumentu

Wsparcie dotyczy każdej osoby niepełnosprawnej, która nie była ubezpieczona przez 3 miesiące przed datą złożenia wniosku o wsparcie z tytułu świadczenia pracy zawodowej. Zastrzeżenie to nie dotyczy byłych pracowników zakładów aktywności zawodowej (ZAZ) oraz uczestników warsztatów terapii zajęciowej (WTZ), pod warunkiem, że uczestnictwo zakończyło się nie później niż 12 miesięcy przed złożeniem wniosku.

1.4. Założenia instrumentu (skrócony opis instrumentu)

O udział w Instrumencie ubiegać może się każdy Pracodawca, który tworzy nowe miejsce pracy w celu zatrudnienia nowego pracownika niepełnosprawnego, który nie był ubezpieczony przez 3 miesiące przed datą złożenia wniosku o wsparcie. Zatrudnienie tej osoby musi spowodować, że u pracodawcy wzrośnie zatrudnienie ogółem w stosunku do średniej z poprzednich 12 miesięcy (warunek dotyczący wzrostu zatrudnienia nie musi być spełniony w sytuacji, gdy pracodawca zdecyduje się zatrudnić byłego uczestnika warsztatów terapii zajęciowej (WZT) lub zakładów aktywności zawodowej (ZAZ), z zastrzeżeniem, że ich uczestnictwo w WTZ lub ZAZ zakończyło się nie później niż 12 miesięcy przed złożeniem wniosku o wsparcie).

Pracodawca tworzący sektor finansów publicznych może otrzymać wsparcie wyłącznie w wysokości faktycznie ponoszonych kosztów.

Udzielone wsparcie może być rozliczane przez Pracodawcę w formie:

ryczałtowej	rzeczywistych kosztów związanych z utworzeniem stanowiska pracy, jego przystosowaniem oraz wdrożeniem i wsparciem osoby niepełnosprawnej w miejscu pracy
--------------------	---

Projekt partnerski

„Włączenie wyłączonych – aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy”

Nr projektu: POWR.02.06.00-00-0065/19

O wsparcie finansowe rozliczane w formie ryczałtu może ubiegać się każdy pracodawca, bez względu na okres i rodzaj prowadzonej działalności z zastrzeżeniem, że pracodawca nie może tworzyć sektora finansów publicznych.

Wysokość wsparcia uzależniona jest od stopnia niepełnosprawności zatrudnionej osoby niepełnosprawnej, występowania u niej tzw. schorzeń specjalnych oraz wymiaru etatu na jaki zostanie zatrudniona.

Wsparcie realizowane w formie ryczałtu to pochodna przeciętnego wynagrodzenia z 3 kwartału roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o wsparcie. Wysokość wsparcia finansowego jest wyliczana w oparciu o poniższe:

a) w przypadku zatrudnienia osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności: **150% przeciętnego wynagrodzenia z 3 kwartału roku poprzedzającego rok złożenia wniosku,**

b) w przypadku zatrudnienia osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności: **100% przeciętnego wynagrodzenia z 3 kwartału roku poprzedzającego rok złożenia wniosku,**

c) w przypadku zatrudnienia osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności: **50% przeciętnego wynagrodzenia z 3 kwartału roku poprzedzającego rok złożenia wniosku.**

Kwoty zwiększają się o 10% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku zatrudniania osoby w stosunku do której orzeczono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe, całościowe zaburzenia rozwojowe lub epilepsję oraz niewidomych (Osoby niepełnosprawne ze schorzeniami specjalnymi).

Uczestnik Instrumentu ma obowiązek utrzymania stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej przez okres co najmniej 6 miesięcy. Obowiązek ten dotyczy utrzymania

Wnioskujący składa do instytucji udzielającej wsparcie wniosek zawierający szczegółowe informacje na temat rzeczywistych kosztów, które w jego ocenie są niezbędne w związku z zatrudnieniem konkretnej osoby niepełnosprawnej, na konkretne stanowisko. W ramach tych kosztów mogą być uwzględnione m.in. koszty:

- przebudowy, adaptacji zakładu pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej,
- utworzenia, dostosowania stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej,
- zapewnienia asystenta dla osoby niepełnosprawnej,
- szkolenia osoby niepełnosprawnej i osób z nią współpracujących,
- koszty transportowe związane z dowożeniem osoby niepełnosprawnej do i z pracy,
- koszty związane z zapewnieniem odpowiedniego zaopatrzenia ortopedycznego, środków pomocniczych niezbędnych do wykonywania pracy (np. aparat słuchowy, okulary, wózek inwalidzki) oraz
- inne uzasadnione koszty niezbędne do zatrudnienia osoby niepełnosprawnej (otwarty katalog wydatków).

Uczestnik Instrumentu ma obowiązek utrzymania stanowiska pracy przez okres co najmniej 6 miesięcy. W przypadku rozwiązania umowy o pracę z osobą niepełnosprawną uczestnik Instrumentu ma obowiązek zatrudnić inną osobę niepełnosprawną (z co najmniej takim samym rodzajem i stopniem niepełnosprawności) w okresie maksymalnie do 3 miesięcy. Czasu tego nie wlicza się do wyżej wymienionego 6 miesięcznego okresu. W przypadku skrócenia okresu utrzymania stanowiska uczestnik Instrumentu ma obowiązek

Projekt partnerski

„Włączenie wyłączonej – aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy”

Nr projektu: POWR.02.06.00-00-0065/19

stanowiska a nie danej osoby w zatrudnieniu. W przypadku rozwiązania umowy o pracę z osobą niepełnosprawną uczestnik Instrumentu ma obowiązek zatrudnić inną osobę niepełnosprawną (na której zatrudnienie dostałby identyczne wsparcie). Pracodawca ma na to maksymalnie 3 miesiące. Czasu tego nie wlicza się do obowiązku 6 miesięcznego okresu utrzymania stanowiska pracy.

proporcjonalnego zwrotu środków. Obliczając kwotę ewentualnego zwrotu nie uwzględnia się wydatków o charakterze indywidualnym dla pracownika niepełnosprawnego (np. aparat słuchowy, wózek inwalidzki itp.). Kwota ta jest odejmowana od kwoty wsparcia ogółem. Proporcjonalny zwrot obejmuje różnicę tych kwot. Zakupy, których dotyczą wydatki nie uwzględnione w kwocie ewentualnego zwrotu stają się własnością pracownika niepełnosprawnego.

Otrzymanie wsparcia przez pracownika np. na zakup wyrobów medycznych nie wyklucza możliwości skorzystania przez niego z innych form wsparcia przewidzianych prawem, przy założeniu że nie będzie podwójnego finansowania tych samych wydatków.

Uczestnik Instrumentu zobowiązany jest do szczegółowego rozliczania i udokumentowania otrzymanego wsparcia. Zakup wyposażenia objętego refundacją dokumentuje się fakturą, rachunkiem lub dowodem zapłaty.

Wsparcie realizowane jest w wysokości faktycznie ponoszonych kosztów bez limitu oraz jest uzależnione od oceny wniosku.

O wyborze formy rozliczenia pomocy decyduje Pracodawca na etapie wnioskowania o wsparcie.

1.5. Umiejscowienie instrumentu w systemie prawnym

Wsparcie w podjęciu zatrudnienia stanowi pomoc publiczną udzielaną zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1), w zakresie dotyczącym pomocy na rekompensatę dodatkowych kosztów związanych z zatrudnianiem pracowników niepełnosprawnych, zgodnie z art. 34 rozporządzenia nr 651/2014.

Ww. pomoc może być udzielona łącznie z inną pomocą ze środków publicznych, w tym wsparciem ze środków Wspólnoty Europejskiej, w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą, jeżeli łączna wartość tej pomocy nie przekroczy 100% kosztów kwalifikujących się w okresie, na jaki osoby niepełnosprawne zostały faktycznie zatrudnione.

Projekt partnerski

„Włączenie wyłączonej – aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy”

Nr projektu: POWR.02.06.00-00-0065/19

Instrument wprowadza do ustawy możliwość zagwarantowania środków na tworzenie nowego miejsca pracy dla osoby niepełnosprawnej spośród 2 możliwych wariantów tego Instrumentu (ryczałt, rzeczywiste koszty).

Realizatorem Instrumentu byłby Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

1.6. Podsumowanie procesu testowania Instrumentu (wnioski, rekomendacje)

Mając na uwadze dostępne limity możliwych testowań w przedmiotowym Instrumencie pilotaż wyglądał następująco:

	Założony limit testowań	Wnioski złożone	Wnioski zakwalifikowane do pilotażu	Wnioski Sfinansowane	Ilość podmiotów testujących
Ryczałt	50	52 2 pracowników nie stawiło się w pracy	50	50	19
Koszty rzeczywiste	30	39 6 wniosków oceniono negatywnie	33 1 pracodawca zrezygnował	32	21

Jeśli chodzi o stopnie oraz przyczyny niepełnosprawności zatrudnianych pracowników niepełnosprawnych dane wyglądały następująco;

	Lekki	umiarkowany	znaczny	Symbole przyczyny niepełnosprawności
Ryczały	11	30	9	01-U – 2 02-P – 8 03-L – 5 04-O – 5 05-R -19 06-E – 1 07-S – 6 08-T – 1 09-M – 3 10-N – 6 11-I – 8 12-C – 1 Orzeczenie ZUS (bez kodu) – 2
Koszty rzeczywiste	2	15	15	01-U – 1 02-P – 5 03-L – 1 04-O – 7 05-R -12 06-E – 0 07-S – 4 08-T – 0 09-M – 2 10-N – 10 11-I – 6 12-C – 1

Zgodnie z przedłożonymi zaświadczeniami o zatrudnieniu Wnioskujący zatrudnili 77 pracowników w wymiarze 1 etatu i 5 pracowników w wymiarze 0,5 etatu. Tylko w jednym przypadku pracodawca rozwiązał umowę z pracownikiem, na którego składał wniosek, przed upływem 6 m-cy. W tym przypadku pracodawca zatrudnił w to miejsce innego pracownika z takim samym stopniem niepełnosprawności.

Łączna wysokość wsparcia udzielonego w formie ryczałtu – 288.233,26 zł (średnio 5.764,67 PLN).

Łączna wysokość wsparcia udzielone w formie zwrotu kosztów rzeczywistych – 922.955,17 PLN (średnio 28 842,35 PLN).

Projekt partnerski

„Włączenie wyłączonych – aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy”

Nr projektu: POWR.02.06.00-00-0065/19

Z wyników przeprowadzonych ankiet (szerzej w Załączniku do Raportów z testowania Instrumentów w programie „Włączenie wyłączonych – aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy” – ANKIETY) wynika, iż Instrument ma duże znaczenie jeśli chodzi o jego wartość motywacyjną do zatrudnienia pracowników niepełnosprawnych. W przypadku ryczałtu 83% respondentów wskazało w ankietach na jego wartość motywacyjną a w przypadku kosztów rzeczywistych 90%.

Odpowiedź na pytanie: **W jakim stopniu udział w pilotażu przyczynił się do tego, że zdecydowali się Państwo zatrudnić osobę niepełnosprawną?** wyglądała następująco:

ODPOWIEDZI	Czynnik decydujący – bez tego nie zatrudnilibyśmy	Zachęciło nas to ale nie był to czynnik decydujący	Raczej nie miało znaczenia	Całkowicie bez znaczenia i tak zatrudnilibyśmy osobę niepełnosprawną
Ryczałt	61%	22%	11%	6%
Koszty rzeczywiste	74%	16%	5%	5%

Większość respondentów uznało proces wnioskowania o wsparcie za łatwy (ryczałt 89%, koszty rzeczywiste 84% a wysokość wsparcia za atrakcyjną (ryczałt 94%, koszty rzeczywiste 100%).

Większość respondentów poleciłoby skorzystanie z instrumentu innym przedsiębiorcom (ryczałt 100%, koszty rzeczywiste 90%) i rekomendowałoby aby wdrożyć go na stałe do systemu wsparcia osób niepełnosprawnych (100% ryczałt, 95%koszty rzeczywiste).

1.7. Mocne strony Instrumentu

Poniżej przedstawiono mocne strony a zarazem szanse związane z realizacją przedmiotowego Instrumentu.

<p>Mocne strony</p> <p>Nowe miejsca pracy - wsparcie w podjęciu zatrudnienia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • możliwość udzielenia wsparcia adekwatnego/dostosowanego do potrzeb pracownika niepełnosprawnego, • możliwość wybrania formy wsparcia w zależności od świadomości kosztów związanych z zatrudnieniem pracownika niepełnosprawnego oraz pracochłonności/stopnia skomplikowania danej procedury, • finansowa zachęta dla pracodawcy do
---	---

Projekt partnerski

„Włączenie wyłączonej – aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy”
Nr projektu: POWR.02.06.00-00-0065/19

	<p>zatrudniania osób niepełnosprawnych (przełamanie barier w zatrudnianiu pracowników niepełnosprawnych),</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększona szansa adaptacji zatrudnionego pracownika ze względu na dostosowanie stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej.
--	---

1.8. Wyzwania związane z wdrożeniem Instrumentu

Poniżej zostały wskazane wyzwania oraz ewentualne zagrożenia związane z realizacją przedmiotowego Instrumentu.

<p>Wyzwania</p> <p>Nowe miejsca pracy - wsparcie w podjęciu zatrudnienia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zautomatyzowanie weryfikacji spełnienia warunków przez pracodawcę oraz wypłaty wsparcia, • wprowadzenie wymogu minimalnego stażu pracy u danego pracodawcy uprawniającego do wsparcia, np. 1 rok, 2 lata, • określenie minimalnego okresu prowadzenie działalności przez pracodawcę, np. 0,5 roku, 1 rok, • właściwe i niebudzące wątpliwości zdefiniowanie pojęcia pracodawcy, • zaangażowanie ekspertów weryfikujących składane wnioski z zakresu potrzeb osób niepełnosprawnych, rynku pracy, itd., • zapewnienie, że dostosowanie zakładu pracy wz. z zatrudnieniem pracownika niepełnosprawnego to likwidacja barier a nie klasyczny remont (weryfikacja stanu przed dostosowaniem), • aktualizacja stawek sprzężona ze wzrostem kosztów pracy (ryczałt), • budżetowanie środków w danym roku podatkowym na realizację przedmiotowego instrumentu przez
---	---

Projekt partnerski

„Włączenie wyłączonej – aktywne instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy”
Nr projektu: POWR.02.06.00-00-0065/19

	właściwy organ.
--	-----------------

2. Rekomendacje po zakończeniu procesu testowania Instrumentów

Mając na względzie przeprowadzone testowanie Instrumentów, przedstawione w niniejszym Raporcie, **rekomenduje się do wprowadzenia** do Ustawy o rehabilitacji **Instrumentu:**

- „**Nowe miejsca pracy – wsparcie w podjęciu zatrudnienia**”

Rekomendowany Instrument jest akceptowalny dla wszystkich uczestników zaangażowanych w ich realizację na wszystkich etapach wdrożenia.

Instrument „Nowe miejsca pracy” umożliwi pracodawcy utworzenie nowego stanowiska pracy dostosowanego do potrzeb osoby niepełnosprawnej. Daje możliwość przeprowadzenia działań adaptacyjnych, szkoleniowych, organizacyjnych, wdrożeniowych tak aby stworzyć jak najlepszej jakości stanowisko pracy dające szansę osobie niepełnosprawnej na długotrwałe utrzymanie zatrudnienia w zakładzie pracy.

Projekt partnerski